

?M'agradaria que hi hagués com a mínim un vi de finca qualificada a cada denominació d'origen catalana?

Conversa amb Alba Balcells, primera directora general de l'INCAVI en 40 anys de la institució

Alba Balcells, directora general de l'Institut Català de la Vinya i el Vi. | INCAVI.

S'interessa per qui té al davant i no vol acabar l'entrevista sense explicar-me que a Bèlgica els pares celebren la majoria d'edat dels seus fills regalant-los un aixovar de vins, una col·lecció petita de diferents referències perquè entrenin el seu paladar. És conscient que a Catalunya l'educació i la divulgació són assignatures pendents per apuntalar la cultura del vi. "Hem d'aconseguir que degustar un vi sigui una qüestió normal i no excepcional, amb tot el respecte i moderació, com quan abans, a totes les cases, hi havia un porró a taula". Probablement per això i per tantes altres coses més que anirà descabdellant durant la conversa, insistirà en què ha arribat a l'Institut Català de la Vinya i el Vi (INCAVI) "més que per gestionar, per transformar". La politòloga **Alba Balcells** (Linyola, 1986) és la primera dona que dirigeix la institució en els seus 40 anys d'història. Els últims 5 anys els ha dedicat a la política agrària, al costat de la consellera Teresa Jordà. Però també ha tingut temps per formar-se en una passió -ara professió- que és el vi, obtenint tres títols del Wine & Spirit Education Trust (WSET).

És dissabte. Arriba al VINSEUM d'hora per l'entrevista. Gràcies a la generositat del sommelier **Enric Santisteban**, a la taverna hi haurà esmorzar de pa amb tomàquet, formatges catalans i Corpinnat per fer més digestiva la conversa. Alba Balcells presentarà després el llibre "Catalunya, terra de vi" d'Edicions Andana i estendrà el seu viatge al Penedès amb un dinar informal amb el sommelier **Ferran Centelles** i el Master of Wine, **David Forer**, per conèixer la percepció que es té a l'estranger del vi català. L'escolta activa envers la realitat del sector ocupa una part important del seu temps, però també la seva representació. S'hi refereix amb orgull, dient que és "un món talentós i dinàmic", i ràpidament passa a parlar d'allò que l'ocupa des del primer dia, fer més operatiu l'INCAVI: "L'hem de reforçar i muscular, que sigui una eina més útil i adaptada al segle XXI. No pot ser que l'ordre per la qual es regeix sigui de 1984", es lamenta. I afegeix: "És urgent i és vital tenir una ordre nova enfocada a nous horitzons, perquè hi ha molta feina a fer, per bé que se n'ha fet molta, relacionada amb la recerca, la viticultura, la certificació de producte, el panel oficial de tast de Catalunya?". L'actualització ha de permetre abordar qüestions cabdals com la generació de coneixement: "Des de Catalunya hem de poder monitoritzar mercats, hem de veure com transferim competitivitat al món", puntualitzarà. Però també "assumir amb més capacitat atribucions i competències ara disgregades, com la promoció, la recerca i la certificació dels vins".

Alba Balcells i Ferran Centelles al VINSEUM. Foto: Instagram Alba Balcells.

Mig any després del nomenament, se la veu còmoda i confiada en la nova responsabilitat. És una dona propera, de gest amable i de pensament crític i ordenat. Prepara a consciència les respostes, les fa atractives i complertes. Escull el verb precís quan conversa. És primmirada en l'ús del llenguatge, tant com quan publica al seu compte d'Instagram. Fa parades que són buits plens de sentit. "No hauria de ser excepcional que jo fos la primera dona al capdavant de l'INCAVI, però encara ens trobem amb què la realitat no s'assembla al que representem al conjunt

---

de la societat, el 52% de la població". Poc després de ser nomenada directora, va convocar pageses, viticultores i enòlogues del Priorat al refectori de la Cartoixa d'Escaladei: "Hi vaig veure molta vocació i devoció. Em van fer un prec doble, lluitar contra la invisibilització de la dona i de la dona en el món rural. I treballar per la conciliació i la corresponsabilitat. Les dones hem de poder ser als llocs de decisió. Allà on hi som hi ha més empatia, més obertura, més confiança. Hem de plantejar models de vida viables i de futur".

Convocatòria de pageses, viticultores i enòlogues del Priorat al refectori de la Cartoixa d'Escaladei. Foto: Instagram Alba Balcells.

Desplegar la Llei de la Vitivinicultura que va treballar intensament en la seva etapa al capdavant de l'Oficina de Relacions Institucionals del Departament d'Agricultura és una de les seves

principals escomeses i està convençuda que la seva implementació pot resoldre qüestions que afecten a la supervivència del sector: "Crearem la figura del viticultor- elaborador per defensar els qui prenen la iniciativa lloable de vinificar totalment o parcialment la seva producció vitícola. Vull parlar-ho amb les denominacions d'origen per veure com la desenvolupem". La supervivència de la pagesia, l'abordatge de la crisi de preus del raïm i l'impuls als vins de finca qualificada, estan a la seva agenda. Són qüestions d'abordatge prioritari per a Balcells. "Qualsevol zona productora del món té una mirada al terrer i elabora vins insígnia de màxima qualitat que són reconeguts a l'estranger", dirà. "M'agradaria que hi hagués com a mínim un vi de finca qualificada a cada denominació d'origen catalana. He estat visitant diferents projectes enològics i he vist moltes vinyes centenàries arreu del país i he comentat amb els elaboradors la possibilitat de sumar-s'hi". Actualment, a Catalunya hi ha 12 vins de finca qualificada, de 8 cellers diferents. Són el vèrtex de la piràmide de qualitat del vi català que la nova directora de l'INCAVI vol eixamplar i reconèixer. "Hem d'aconseguir que els elaboradors de vi siguin *winemakers* i no *papermakers*. Hem de simplificar-los la vida i la feina, treure'ls càrrega administrativa", advertirà. I en aquest capítol s'estén i hi afegeix un compromís polític: "Som conscients que el sector del vi està molt regulat a nivell de la Unió Europea. Requereix d'uns controls superiors i estrictes, però hi ha la directiva 2008/118 que en el seu article 40 preveu dispensar d'obligacions els petits elaboradors de vi. L'Estat espanyol, de moment, es resisteix a alleugerir-los la vida, però des de Catalunya no renunciarem a aquesta oportunitat que existeix i que està reconeguda en alguns països productors de la UE".

Alba Balcells a Mas de la Rosa (Porrera). Foto: Instagram Alba Balcells.

No han estat poques les vinyes que ha caminat en els últims mesos, des de Costers del Segre a l'Empordà, passant per Alella i el Priorat. Una de les que més l'ha corprès és Mas de la Rosa, a

Porrera. Un coster de vinya vella, icona del celler Vall Llach. "Conèixer la història de les dones que han cuidat la vinya, que hi anaven a peu, caminant durant una hora... em va impressionar molt. I després saber per la veu de l'enòleg que de cada 3 ceps, se'n fa una ampolla de vi". Darrere d'un vi hi veu "esforç, vides, paisatge embotellat i, sobretot, futur, el de tants joves que avui fan del vi la seva vida". I en aquest espai de la conversa torna a reivindicar el valor de la pagesia: "La seva dignificació és un dels pals de paller. L'hem d'entendre, l'agricultura. El món rural i l'urbà s'han de mirar i s'han de comprendre. Hem d'entendre la baula que sempre pateix, que és gestora de catàstrofes perquè nosaltres puguem tenir el millor a la copa cada anyada. Cal que la pagesia no se senti ni sola ni afeblida en defensa dels seus interessos. Sóc optimista perquè penso que la pandèmia ha fos algunes resistències i ha posat la proximitat al centre. Per això avui tenim més consciència". I aquesta mirada entenedra, l'estén també cap a l'emergència climàtica que vivim. Sap que l'administració ha d'abonar el terreny: "La vinya ja sent i pateix el canvi climàtic... I això ens obliga a treballar de manera encara més coordinada en aspectes clau com la recerca. Des de l'INCAVI, l'IRTA, el VITEC i la URV hem de cooperar més intensament i presentarem una aliança vitivinícola a principis de l'any vinent per disposar de més recursos i eines i fer un abordatge més integral".

Dels seus predecessors a l'INCAVI, reconeix que tots han deixat petjada i pòsit, coneixement i bagatge. "Però insisteixo en què ara ens cal estar al dia com a administració pública perquè el sector tiri milles, perquè es regeneri. Treballaré perquè l'Institut sigui útil tant a les empreses com als cellers", repetirà Alba Balcells. La responsabilitat que ha assumit la fa estar molt en contacte amb el món rural. I reconeix que és també "una reconciliació amb la seva infància i adolescència a Linyola, quan participava de juny a octubre a les diferents campanyes de collita de la fruita dolça". Quan a l'estiu va visitar la finca de Mas de la Rosa, va escriure al seu compte d'Instagram: "Ens mantindrem per sempre fidels a aquesta terra (...) Perquè la sostenibilitat comença quan el pagès s'hi pot guanyar bé la vida. I a partir d'aquí, el món". Mesos abans, per donar la benvinguda a l'any nou, havia citat Nelson Mandela: "Que les teves decisions siguin un reflex de les teves esperances i no de les teves pors". Probablement encara no sabia que n'hauria de prendre unes quantes, de decisions. I lligades a la terra. Segur que hi torna sovint, a Mandela, i a Miquel Martí i Pol, i ho fa, com escriuria el poeta, "com una amant fidel i ardent".